

ผู้สอนมากกว่าการดนตรี : บทบาทหน้าที่ของครูผู้ควบคุมวงโยธวาทิต ในประเทศไทย

Being More Than a Music Instructor : Roles and Duty of Marching Band Teachers in Thailand

อัครวัตร เชื่อมกลาง*¹

Akarawat Chaumklang *¹

บทคัดย่อ

วงโยธวาทิตเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านสุนทรียภาพในสถานศึกษา ขณะเดียวกันการเสริมสร้างระเบียบวินัยและความอดทน การสร้างความรับผิดชอบ ในหน้าที่ผ่านการทำงานเป็นทีม การใช้ทักษะชีวิตร่วมกับผู้อื่น การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ รู้จักเสียสละมีจิตอาสา แนวทางในการศึกษาต่อหรือความรู้เพื่อประกอบ อาชีพในอนาคต คือสาระและประโยชน์ที่สอดแทรกอยู่ในวงโยธวาทิตทั้งสิ้น การดำเนินกิจกรรมวงโยธวาทิตให้ประสบความสำเร็จ ครูผู้ควบคุมวงเป็นบุคคล สำคัญที่จะขับเคลื่อนกิจกรรมนี้ นอกจากงานสอน ประเมิน ประชุม อบรม และงาน อื่น ๆ ครูผู้ควบคุมวงโยธวาทิตต้องมีความรู้ความสามารถในเรื่องของการสอนดนตรี ต้องมีความรู้ในเรื่องทฤษฎีดนตรี ทักษะปฏิบัติเบื้องต้นของเครื่องดนตรีที่มีในวง ทักษะอำนวยเพลง ทักษะการเรียบเรียงเพลง ทักษะการเดิน ทักษะการแปรขบวน ทักษะบำรุงรักษาเครื่องดนตรี เป็นต้น เรื่องการจัดการ จัดทำแผนบริหารจัดการราย ปีจนถึงรายวัน จัดการวางระบบในวงเพื่อมอบหมายงานให้สมาชิกในวง จัดการหา เครื่องดนตรีและนักดนตรี จัดการเอกสารออกงาน ซ้อม เข้าค่าย ประกวด จัดการ งบประมาณและระดมทุน จัดการหาแบบฝึกหัดและโน้ตเพลง จัดการประสาน ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ผู้เรียน และชุมชน จัดหาวิทยากรเสริมทักษะ จัดการวางแผน เข้าค่าย จัดหาสถานที่ซ้อมและเข้าค่าย การฝึกซ้อมส่วนใหญ่เป็นช่วงหลังเลิกเรียน

* corresponding author, email: Akr.a@hotmail.com

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

¹Lecturer in Music Department Faculty of Humanities and Social Sciences, Rajabhat Mahasarakham University.

ครูหลายท่านต้องพาครอบครัวมาดูแลด้วย ทั้งในช่วงฝึกซ้อมและเข้าค่าย บทความนี้จึงต้องการสื่อถึงหน้าที่ ความเสียสละ และความมีจิตอาสาของครูวงโยธวาทิต สร้างความเข้าใจในแง่มุมต่าง ๆ ของวงโยธวาทิตให้กับผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง บุคคลทั่วไป นักศึกษาที่จะมาเป็นครูวงโยธวาทิตในอนาคตได้เข้าใจและพร้อมสนับสนุนในการทำกิจกรรมนี้

คำสำคัญ : หน้าที่ / ครูผู้ควบคุมวง / วงโยธวาทิต

Abstract

A marching band aesthetic development activities learners in schools. Meanwhile, the strengthening of discipline and patience. Creating a responsibility through teamwork. Using life skills with others. Use your spare time to benefit. Recognize the selfless volunteerism guidelines for the study or knowledge to future careers. The essence and advantage that the depictions in the marching band at all. The band's success. Teachers loop control is the key to driving this activity.

Besides teaching, evaluation, training and other work and the Marching band teachers have knowledge of music. Knowledge of music theory. The introduction of the instrument with practical, skills in conducting, arrangement music skills, marching skills, skills in drill design, maintenance instrument skills, etc. about management, plan management, yearly until daily. Management system in place to assigned members. Manage to musical instruments and musicians, document management, practice, camp out contest management budget and funding. Manage to exercise and notes management coordination for school administrators, teachers, parents, students, and community resource supply skills enhancement plan into. Camp supply and practice place camp. Most training is the after school. Many teachers need, taking the family to take care of both during the practice of music and musical camp. This article therefore wants to convey the duties of

the teachers of the marching band. Create understanding of various aspects of the marching band Explain to administrators, teachers, educational personnel, parents, general students who will become teachers of marching bands in the future. Have understood and are ready to support this activity.

Keywords: Role / Band director / Marching band

บทนำ

การเรียนการสอนในสถานศึกษา นอกจากเนื้อหาบทเรียนในรายวิชาต่าง ๆ แล้ว การเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน ยังเป็นส่วนสำคัญในการเสริมสร้างทักษะในด้านต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียนได้มีความสมบูรณ์ทั้งสมอง ร่างกายและจิตใจ ผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จัดอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วยรูปแบบกระบวนการวิธีการที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง มีความหมายและมีคุณค่าในการพัฒนาผู้เรียนทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มุ่งสร้างเสริมเจตคติ คุณค่าชีวิต ปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง สร้างจิตสำนึกในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมปรับตัวและปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติและดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา ประกอบด้วยกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ โครงการ ชุมนุมวิชาการ กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมนันทนาการ รวมถึงวงโยธวาทิต ที่เป็นกิจกรรมที่จะพัฒนาตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข (กรมวิชาการ, 2551)

วงโยธวาทิตในประเทศไทยส่วนใหญ่จะสังกัดอยู่ในสถานศึกษา ผู้ควบคุมวงจึงต้องเป็นหน้าที่ของครู วงโยธวาทิตถือเป็นกิจกรรมที่ได้รับความนิยมในสถานศึกษาอย่างแพร่หลาย กิจกรรมวงโยธวาทิตไม่ได้ให้ประโยชน์แต่เพียงการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์เท่านั้น ยังสามารถเป็นแรงบันดาลใจและให้ความรู้ในด้านดนตรีเพื่อจะสามารถนำไปประกอบอาชีพด้านการเป็นนักดนตรีได้ในอนาคต ทั้งยังขัดเกลา

จิตใจให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีความละเอียดอ่อนและสุขุมขึ้น ในระยะแรกประเทศไทยมักเรียกวงโยธวาทิตว่า “วงพาเหรด” โดยมีรูปแบบการเดินรวมทั้งชุดเหมือนวงของทหาร ต่อมานายมนตรี ตราโมท จึงได้บัญญัติศัพท์คำว่า “โยธวาทิต” ซึ่งมาจากคำว่า “โยธ” แปลว่า ทหาร และ “วาทิต” แปลว่าดนตรี รวมกันแล้ว จึงได้ความหมายว่า วงดนตรีของทหาร หรือวงดนตรีแบบทหารตามศัพท์ภาษาอังกฤษ คือ Military band วงโยธวาทิตประกอบไปด้วยเครื่องดนตรีประเภทเครื่องกระทบ เครื่องดนตรีประเภทเครื่องลมไม้ และเครื่องดนตรีประเภทลมทองเหลือง ในวงโยธวาทิตสมัยใหม่อาจรวมถึงผู้แสดงเข้าจังหวะด้วย รูปแบบของวงโยธวาทิตในสถานศึกษามีหลายรูปแบบ ยกตัวอย่างเช่น **วงเมโลเดียน** (Melodion Band) เป็นวงที่ผสมระหว่างเครื่องกระทบและเมโลเดียน ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีประเภทคีย์บอร์ดขนาดเล็ก ได้รับความนิยมในสถานศึกษาในระดับอนุบาลและระดับประถมศึกษา **วงโยธวาทิต** (Marching Band) เป็นวงที่ผสมระหว่างเครื่องกระทบ เครื่องดนตรีประเภทเครื่องลมไม้ และเครื่องดนตรีประเภทลมทองเหลือง ได้รับความนิยมในสถานศึกษาในระดับประถมศึกษา **วงดรัมคอร์ป** (Drums & Bugle Corp) เป็นวงที่ผสมระหว่างเครื่องกระทบ เครื่องดนตรีประเภทลมทองเหลือง และผู้แสดงประกอบ ได้รับความนิยมในสถานศึกษาในระดับประถมศึกษา **วงโยธวาทิต** ยังแบ่งประเภทตามลักษณะการบรรเลงคือ วงโยธวาทิตแบบนั่งบรรเลงหรือเรียกทับศัพท์ว่าวงซิมโฟนิคแบนด์ (Symphonic Band) โดยรูปแบบจะนั่งบรรเลงคล้ายกับวงซิมโฟนีออร์เคสตรา เพียงแต่วงซิมโฟนิคแบนด์ ไม่มีเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย วงโยธวาทิตแบบเดินแถว รูปแบบจะเดินเป็นแถวตอนเพื่อนำขบวน และประเภทโซว์แบนด์ รูปแบบจะเป็นการเดินแปรขบวนเป็นรูปภาพต่าง ๆ ในการทำกิจกรรมวงโยธวาทิตในสถานศึกษา นอกจากนักเรียนต้องฝึกซ้อมในการบรรเลงด้วยการปฏิบัติเครื่องดนตรีแล้ว นักเรียนยังต้องจดจำโน้ตดนตรีในการบรรเลงอีกด้วย เนื่องจากในขณะบรรเลงนั้นไม่สามารถนำโน้ตดนตรีไปดูได้ อีกทั้งยังต้องฝึกการเดินให้ตรงจังหวะรวมทั้งการก้าวเท้าที่พร้อมเพรียงกัน และการสร้างบุคลิกในการยืนการเดินอีกด้วย

ที่ผ่านมาสภาพการทำกิจกรรมวงโยธวาทิต อาจประสบปัญหามาจากหลายส่วน ปัญหาที่มีนั้นจะเกิดคล้าย ๆ กันในทุกสถาบัน เช่น ผู้บริหารไม่สนับสนุนเครื่องดนตรีไม่พอ ไม่มีครูดนตรี เครื่องดนตรีเก่า นักเรียนไม่สนใจ ผู้ปกครองไม่ให้

ความร่วมมือ ฯลฯ ในที่นี้จะไม่มองถึงปัญหาที่เกิดขึ้น แต่จะกล่าวถึงผู้ที่มีส่วนสำคัญในการทำกิจกรรมนี้ คือครูผู้ควบคุมวงโยธวาทิต บางครั้งการทำกิจกรรมวงโยธวาทิตให้ประสบความสำเร็จ อาจขึ้นอยู่กับครูผู้ควบคุมวงก็เป็นได้ ตัวอย่างเช่นในบางโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนใหญ่ มีเครื่องดนตรีมีสถานที่พร้อม แต่ครูผู้ควบคุมวงไม่มีความเสียสละไม่มีจิตอาสา หรือไม่มีความรู้เพียงพอ วงโยธวาทิตในโรงเรียนนั้นก็ไม่สามารถประสบความสำเร็จ ในทางกลับกัน โรงเรียนเล็ก ๆ ซึ่งอาจจะไม่มีความพร้อมในหลาย ๆ ด้าน แต่ครูผู้ควบคุมวงมีความเสียสละ ทุ่มเท มีจิตอาสา กับทำวงโยธวาทิตออกมาได้ดีกว่าโรงเรียนใหญ่หลายเท่า ครูบางคนลงทุนใช้งบประมาณส่วนตัวในการที่จะทำให้วงโยธวาทิตมีความพร้อมมากขึ้น ครูหลายท่านหาทางพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ เพื่อจะนำมาใช้ในการพัฒนาวงโยธวาทิตของตนให้มีคุณภาพอันเป็นเรื่องที่น่าชื่นชมอย่างยิ่ง

บทบาทหน้าที่ของครูวงโยธวาทิตในประเทศไทย มีมากกว่าการสอนดนตรีเพียงอย่างเดียว บทความนี้จึงมุ่งเน้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งผู้บริหาร ครู บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง ครูที่ได้รับมอบหมายให้ควบคุมวงโยธวาทิต และนักศึกษาที่จะต้องเตรียมตัวในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับวงโยธวาทิตในอนาคต ได้รับรู้เกี่ยวกับวิธีการและการจัดการในการทำกิจกรรมวงโยธวาทิตอย่างไรให้ประสบความสำเร็จ และในแง่ของความเสียสละ ความมีจิตอาสาของทั้งครูผู้ควบคุมวงและนักเรียนในการทำกิจกรรมวงโยธวาทิต รวมทั้งประโยชน์และจุดมุ่งหมายของวงโยธวาทิต โดยรวบรวมข้อมูลประเด็น สภาพและการแก้ปัญหาจากแนวคิดของครูผู้ควบคุมวงโยธวาทิตที่ประสบความสำเร็จในประเทศไทยหลายท่าน คำว่าประสบความสำเร็จนี้ไม่ได้หมายความว่าประสบความสำเร็จในการแข่งขันเพียงอย่างเดียว แต่หมายความถึงการจัดการให้เกิดความยั่งยืนของวงโยธวาทิต การสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพสามารถเข้าศึกษาต่อในสถาบันดนตรีที่มีชื่อเสียงของประเทศ รวมถึงมีศักยภาพในการประกอบอาชีพดนตรีในอนาคตต่อไป

หน้าที่วงโยธวาทิต

วงโยธวาทิตมีบทบาทหน้าที่ในการรับใช้สังคม ประเพณี วัฒนธรรมไทยมาโดยตลอด โดยเป็น วงพิธีการ เพื่อถวายพระเกียรติยศ ในงานพระราชพิธี รัฐพิธี ใช้บรรเลงกำหนดจังหวะในการสวนสนาม ซึ่งแสดงถึงแสนยานุภาพของกองทัพ นำริ้วขบวนพาเหรด เพื่อสร้างบรรยากาศให้มีความพร้อมเพรียงร่วมแรงร่วมใจ ความสามัคคีในงานกีฬาและการรณรงค์ จนถึงงานที่ใช้บรรเลงประกอบพิธีกรรม

ทางศาสนาในวิถีชีวิต เช่น งานศพ งานบวช การแห่ผ้าขบวนในงานขึ้นเครื่อง งานมงคล อีกทั้งยังมีบทบาทหน้าที่ในการสืบสาน ส่งเสริม อนุรักษ์ การดนตรีไทยซึ่งเป็นมรดกทางศิลปวัฒนธรรมล้ำค่าของชาติ เห็นได้จากการบันทึกเสียงเพลงไทยเดิม และการออกบรรเลงเพลงไทยเดิมตามงานที่สำคัญ ด้วยการดำเนินงานด้านดนตรีในรูปแบบการนั่งบรรเลงและในลักษณะแถวทหาร (วิทยา ศรีสะอาด, 2557) หน้าที่ของวงโยธวาทิตในสถานศึกษา การบรรเลงเพลงชาติช่วงเช้าหน้าเสาธง การเดินนำขบวนหรือการแปรขบวนในงานกีฬาโรงเรียน กีฬาจังหวัดที่ต้นสังกัด สังกัดอยู่ การนำขบวนเดินแห่ และรณรงค์ในวันสำคัญต่าง ๆ การสร้างสัมพันธ์ช่วยงานชุมชน ด้วยการบรรเลงในงานศพ หรืองานสำคัญในชุมชน การเข้าร่วมประกวดสร้างชื่อเสียงให้แก่สถาบัน รวมถึงเป็นการสร้างผลงานให้กับผู้บริหาร และเพิ่มคะแนนการประเมินของสถานศึกษา รวมถึงในกรณีที่มีบุคคลสำคัญเข้าเยี่ยมสถานศึกษา อีกทั้งยังเป็นการประชาสัมพันธ์โรงเรียนในอีกทางหนึ่ง หากได้เข้าร่วมประกวดระดับประเทศหรือระดับนานาชาติ การสร้างสุนทรียภาพในโรงเรียน สถานศึกษา บางแห่งใช้เป็นกิจกรรมที่ใช้รวมนักเรียนเพื่อทำกิจกรรมอื่น ๆ และในบางกรณีก็อาจใช้นักเรียนวงโยธวาทิตในการทำกิจกรรมอื่น ๆ เช่น เป็นตัวแทนไปประกวดร้องเพลง แสดงความสามารถทางดนตรี รวมถึงทำกิจกรรมวงดนตรีอื่น ๆ เช่น วงสตริง วงดนตรีลูกทุ่ง วงดนตรีไทย และวงดนตรีพื้นบ้าน เป็นต้น และการทำกิจกรรมวงโยธวาทิตอาจเป็นกิจกรรมที่เอื้ออำนวยในการจัดเวลาของผู้ปกครอง เพราะเป็นกิจกรรมช่วงที่รอผู้ปกครองมารับกลับบ้าน เป็นต้น

ประโยชน์และจุดมุ่งหมายในการดำเนินกิจกรรมวงโยธวาทิต

การทำกิจกรรมวงโยธวาทิต ผู้ควบคุมวงควรบอกประโยชน์และจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนให้ผู้บริหาร และผู้ปกครองนักเรียนได้เข้าใจ รวมถึงควรแสดงให้เห็นว่าทำได้จริง เช่น เวลาที่นักเรียนฝึกซ้อม ครูควรอยู่กับนักเรียน เพื่อให้ผู้ปกครองได้เห็นว่ามีคนคอยดูแลลูกหลานของเขา แต่ก็คงไม่จำเป็นต้องอยู่ใกล้ชิดตลอดเวลา อาจจะทำอยู่ในบริเวณที่นักเรียนฝึกซ้อม ประโยชน์ของวงโยธวาทิต ได้แก่ **การฝึกระเบียบวินัย และเสริมสร้างบุคลิกภาพ** เพราะกระบวนการฝึกซ้อมวงโยธวาทิต จะใช้ระบบการฝึกซ้อมเช่นเดียวกับทหาร ขณะเดียวกันยังสร้างเสริมการทำงานร่วมกับผู้อื่น ผ่านการบรรเลงดนตรี การเดินแถวและการแปรขบวน ในการทำกิจกรรมดังกล่าว ยังเป็นการ**พัฒนาร่างกาย และจิตใจ** กิจกรรมวงโยธวาทิต เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาร่างกาย การเดินและเล่นดนตรีไปพร้อมกัน

เป็นการออกกำลังกายที่มากกว่าการเดินปกติหลายเท่า (Cowen, 2006) นอกจากนี้ดนตรี ยังมีส่วนในการพัฒนาสุนทรียภาพ พัฒนาทักษะทางด้านดนตรี พัฒนาการทำงานของสมอง วิโรจน์ ตระการวิจิตร (อ้างถึงใน Shelton, 2560) ได้กล่าวสรุปถึงผลดีของการเรียนฝึกเล่นดนตรีว่า ช่วยพัฒนาสมองในการเรียนรู้เรื่องการใช้ภาษา และการใช้เหตุผลช่วยเพิ่มความสามารถในการสร้างจินตภาพซึ่งจัดว่าเป็นความฉลาดด้านมิติสัมพันธ์ พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหาที่มีหลายทางเลือก ช่วยให้การเรียนดีขึ้น ช่วยเพิ่มความละเอียดรอบคอบ ความขยันหมั่นเพียร ช่วยสร้างเป้าหมายและดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายนั้น ช่วยส่งเสริมให้เห็นใจผู้อื่น ลดความเห็นแก่ตัว ช่วยให้มีความมั่นใจ ฝึกให้เป็นผู้ปฏิบัติมากกว่าเป็นผู้สังเกตการณ์ ส่งเสริมให้กล้าแสดงออกและเชื่อมั่นในตนเอง ช่วยให้ต่อสู้เอาชนะความท้าทายและความเสี่ยง เพิ่มสมาธิ การจดจ่อ รวมทั้งเพิ่มความสามารถในการจำ **เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์** Jason P. Cumberledge (2015) ได้ศึกษาวิจัย พบว่าผู้คนใช้เวลาส่วนใหญ่นอนหลับในยามว่างแม้ว่าการศึกษานี้จะเกิดขึ้นในช่วงวันหยุด แต่ดูเหมือนว่านักเรียนวงโยธวาทิตจะมีเวลาเพียงพอในการศึกษา แม้จะมีการฝึกซ้อมรายสัปดาห์เป็นเวลานานมาก และมีการแสดงในวันหยุดสุดสัปดาห์ นักเรียนวงโยธวาทิตส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างศึกษาและทำการบ้านให้เสร็จสมบูรณ์ เมื่อเทียบกับนักเรียนที่ไม่ได้อยู่ในวงโยธวาทิตที่จะเลือกดูทีวีหรือสังสรรค์กับเพื่อนมากกว่า **การฝึกสมาธิ** การดำเนินกิจกรรมวงโยธวาทิต ต้องปฏิบัติทักษะ ต้องมีสมาธิจดจ่อ และต้องทำสิ่งต่าง ๆ ไปพร้อมกัน เช่น ทักษะบรรเลงดนตรี จดจำโน้ตเพลง ทักษะการเดินให้ถูกเท้าและจังหวะ จดจำจุดที่ต้องเดินในการเดินขบวน จดจำท่าทางที่ต้องแสดงในการโชว์ เป็นต้น ทำให้นักเรียนต้องใช้สมาธิอย่างมาก ในการทำกิจกรรม **การสร้างสังคมจำลองให้ผู้เรียน** สมาชิกในวงต้องอยู่ร่วมกัน การสร้างบทบาทหน้าที่ให้นักเรียนได้รับฝึกซ้อม เช่น หัวหน้าวง หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ ระบบรุ่นพี่ดูแลน้อง เป็นต้น ถือเป็น การเสริมสร้างให้ผู้เรียนได้มีความเข้าใจในหน้าที่ และรู้จักคิดหรือแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล **การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น** การศึกษาทางด้านดนตรีในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับ และมีการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาเอก ผู้ที่มีทักษะทางด้านดนตรีสามารถเข้าเรียนในสาขาวิชาดนตรีในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ หรือใช้เป็นความสามารถพิเศษในการเข้ารับคัดเลือกหรือสัมภาษณ์เข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ **การทำงานในอนาคต** นักดนตรี นักแต่งเพลง ครู อาจารย์ นักวิชาการดนตรี นักวิจัยด้านดนตรี โปรดิวเซอร์ เจ้าของกิจการ รับราชการ

เป็นอาชีพสำหรับผู้ที่มีความชื่นชอบทางดนตรี ในปัจจุบันเป็นอาชีพที่ได้ยอมรับในสังคมเป็นอย่างมาก ในส่วนประโยชน์และจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา ได้แก่ **สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ตามแผนงานขององค์กร** ในการประเมินสถานศึกษา **การประชาสัมพันธ์สถานศึกษา** โดยส่วนใหญ่การแนะนำให้นักเรียนที่จะมาศึกษาต่อในโรงเรียน กิจกรรมวงโยธวาทิตจะเป็นกิจกรรมหลักที่จะแสดงให้ผู้ปกครองและผู้ที่จะเข้าเรียนได้ชม อีกทั้งการออกงานเดินขบวนต่าง ๆ จะเห็นได้ว่าจะมีป้ายของวง หรือชื่อวงบนสายสะพายของคณากรเพื่อประชาสัมพันธ์สถานศึกษา **การประกวดและสร้างผลงาน** เป็นการสร้างผลงานให้กับทุกภาคส่วนทั้งสถานศึกษา ผู้บริหาร รวมถึงนักเรียน แต่ในอีกแง่มุมหนึ่ง การประกวดยังถือเป็นการประชาสัมพันธ์โรงเรียนด้วยเช่นกัน

การจัดการบริหารวงโยธวาทิต

การจัดการวงโยธวาทิตในประเทศไทย ดำเนินการโดยการจัดการ คน เครื่องดนตรี วัสดุอุปกรณ์และสถานที่ งบประมาณ และระบบการจัดการ โดยบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องนอกจากครูผู้ควบคุมวงโยธวาทิตแล้ว ผู้บริหารมีส่วนในการวางนโยบายในการบริหารวง และเป็นผู้ที่มีอำนาจตัดสินใจสูงสุดของวง เช่น การอนุมัติให้ออกงาน การอนุมัติให้ประกวด การอนุมัติงบประมาณ เป็นต้น นักเรียนสมาชิกวง การทำกิจกรรมวงโยธวาทิตในสถานศึกษา นักเรียนต้องมีความรักดนตรี มีความเสียสละและมีจิตอาสา เนื่องจากต้องฝึกซ้อมทั้งดนตรี ฝึกซ้อมระเบียบวินัย ฝึกซ้อมการเดินและแปรขบวนร่วมกันไป บุคลากรในสถานศึกษาก็มีส่วนสำคัญ ครูผู้สอนวิชาต่าง ๆ ต้องมีความเข้าใจนักเรียนวงโยธวาทิต เพราะอาจต้องลาไปทำกิจกรรมให้บริการสังคมบ่อยครั้ง บางโรงเรียนมีการจัดให้เรียนพิเศษในช่วงเย็น ซึ่งเป็นช่วงที่วงโยธวาทิตฝึกซ้อม หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่การเงิน มีส่วนในการจัดซื้อจัดจ้างเครื่องดนตรีหรืองบประมาณที่ใช้จัดการในวง จนไปถึงเจ้าหน้าที่รถหรือที่รักษาความปลอดภัย ครูผู้ควบคุมวงจึงต้องทำความเข้าใจกับครูรวมถึงบุคลากรท่านอื่น ๆ ในโรงเรียนด้วย ที่สำคัญคือ ผู้ปกครองของนักเรียนที่เป็นผู้อนุญาตให้นักเรียนให้เข้าร่วมกิจกรรม ในบางโอกาสอาจเกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน ผู้ควบคุมวงโยธวาทิตควรชี้แจงรายละเอียดให้ผู้ปกครองเข้าใจ และพยายามให้ผู้ปกครองเป็นหนึ่งในผู้ที่มีส่วนสำคัญอยู่ในวงโยธวาทิตด้วย การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เช่น เครื่องดนตรี ที่วางโน้ต แก้วอ้อ โน้ตเพลง แบบฝึกหัด รวมทั้งอุปกรณ์ทำความสะอาดเครื่องดนตรี ลีนเครื่องดนตรี น้ำมันหยอดเครื่อง เป็นต้น การจัดหา

สถานที่ที่เหมาะสมในการทำกิจกรรม คือไม่รบกวนการเรียนการสอน ขนาดเพียงพอ สะอาด เป็นต้น การจัดการงบประมาณที่จะใช้ในการทำกิจกรรมให้ประสบความสำเร็จ และการจัดการระบบในวง เริ่มจากการวางระบบที่เหมาะสมกับบริบทของวง เป็นต้น

หน้าที่ของครูในสถานศึกษา

ครู มีหน้าที่หลักในการสอนผู้เรียนในสาระต่าง ๆ ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา เป็นไปตามตัวชี้วัดของหลักสูตร นอกจากงานสอนแล้ว ครูยังมีภาระหน้าที่ต่าง ๆ ที่ถูกกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ดังนี้

1. วางแผนสร้างหน่วยการเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้
2. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงแสดงออกอย่างอิสระและมีส่วนร่วมทุกกิจกรรม
3. จัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ใช้แหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ ในชุมชน เช่น ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ สวนสาธารณะ แหล่งผลิตศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน ฯลฯ
4. พัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่ใฝ่รู้ ทันทต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ
5. เป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม ปฏิบัติต่อเพื่อนครูและผู้เรียน
6. จัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียนและสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียน บรรยากาศดึงดูดความสนใจ ทำทนายให้ผู้เรียนอยากมีส่วนร่วม
7. จัดการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพจริงของผู้เรียน
8. จัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการการเรียนรู้ ประสานข้อมูลระหว่างสถานศึกษา บ้านและชุมชน เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (เอกรินทร์ สีมหาศาล, 2545)

ครูผู้ควบคุมวงโยธวาทิต เป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารสถานศึกษา ให้ดูแลรับผิดชอบในการกิจกรรมวงโยธวาทิตภายในสถานศึกษา นอกเหนือจากภาระงานในข้างต้น

ครูผู้ควบคุมวงโยธวาทิต

นอกจากงานสอน ประเมิน ประชุม อบรม และงานอื่น ๆ ครูผู้ควบคุมวงโยธวาทิตยังต้องมีความรู้ความสามารถด้านดนตรี และบทบาทหน้าที่ในการทำกิจกรรมวงโยธวาทิตให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย

สมรรถนะของผู้ควบคุมวงโยธวาทิต

สมรรถนะในการบริหารกิจกรรมนักเรียนด้านการจัดการวงโยธวาทิตของผู้ควบคุมวงโยธวาทิต ควรมี 15 สมรรถนะ โดยสมรรถนะที่มีความสำคัญในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับ ได้แก่ สมรรถนะในการทำงานเป็นทีม สมรรถนะในการจูงใจ สมรรถนะในการประเมินผล สมรรถนะในการมอบหมายงาน สมรรถนะด้านดนตรีโยธวาทิต สมรรถนะในการวางแผน สมรรถนะที่มีความสำคัญในระดับมาก เรียงตามลำดับ ได้แก่ สมรรถนะในการจัดองค์กร สมรรถนะในการตัดสินใจ สมรรถนะในการแก้ปัญหา สมรรถนะในการให้คำปรึกษา สมรรถนะในการประสานงาน สมรรถนะในการคิดวิเคราะห์ สมรรถนะในการคิดสร้างสรรค์ สมรรถนะในการสื่อสาร สมรรถนะในการติดตามงาน (อติชาติ เจริญพาโชค, 2547)

ความสามารถด้านดนตรีและทักษะที่จำเป็นของผู้ควบคุมวงโยธวาทิต

ครูผู้ควบคุมวงจะต้องมีความรู้ความสามารถด้านดนตรี และต้องพัฒนาตนเองทางด้านดนตรีอยู่เสมอ เพื่อการทำกิจกรรมด้านดนตรีให้มีประสิทธิภาพ

Helms (อ้างอิงในศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์, 2001) กล่าวว่า ครูดนตรีต้องมีความชำนาญการทางด้านดนตรี สามารถสาธิตแสดงออกให้เห็นถึงความสามารถในการปฏิบัติทักษะทางดนตรี และในด้านภูมิการดนตรี (Musicianship) แสดงออกให้เห็นถึงความรู้ความเข้าใจในด้านทฤษฎีและประวัติดนตรี แสดงออกให้เห็นความเชี่ยวชาญเฉพาะทางในด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีศึกษาทั่วไป (General) วิชาขับร้องประสานเสียง (Choral) หรือในวิชาการปฏิบัติเครื่องดนตรี (Instrumental) และในการสอนดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงคุณภาพของตนเองจากการเตรียมการสอนด้วยการวางแผนขั้นตอนกระบวนการสอนที่มีคุณภาพ มีความสามารถในการปฏิบัติทักษะทางดนตรี (Performing) รู้เทคนิคในการปฏิบัติเครื่องดนตรีทุกชิ้นที่ตนเองสอน สามารถปฏิบัติเครื่องดนตรีเอกของตนเอง (Primary Performance) แสดงออกถึงอารมณ์ ความรู้สึก (Expression) และเทคนิคในระดับพื้นฐานได้ สามารถอ่านโน้ตได้อย่างคล่องแคล่ว มีความรู้เกี่ยวกับวรรณกรรมทางดนตรีในเครื่องมือเอกของตนเอง และสามารถเลือกสื่อบทเพลงเพื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียน มีความรู้ในเรื่องการตีความทางดนตรีในด้านการแสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึกทางดนตรี (Sensitivity) ในเครื่องมือเอกของตนเอง สามารถสอนนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ แสดงให้

เห็นถึงความสามารถในการเล่นเครื่องดนตรีในเครื่องมือรองได้ดี สามารถสอนให้กับนักเรียนได้ ครูดนตรีต้องสามารถอ่านวงเพลงได้ดี ทั้งบทเพลงประเภทต่าง ๆ และวงดนตรีแบบต่าง ๆ สามารถอ่านวงเพลงให้วงแสดงออกให้เห็นถึงความถูกต้องและความงามทางดนตรี (Aesthetics) ได้ทั้งในการฝึกซ้อมและการแสดงจริง ต้องอ่านวงบทเพลงได้หลายรูปแบบ ด้วยความถูกต้อง มีความชัดเจน และแสดงออกให้เห็นถึงภูมิการดนตรี (Musicianship) จากการศึกษาโน้ตเพลงที่เลือกนำมาสอน ครูดนตรีสามารถตีความได้ทั้งในแง่ความถูกต้องของเพลง และความเป็นดนตรี (Musicality) สามารถใช้ท่าทางในการสื่อสารให้นักเรียนเข้าใจถึงรูปแบบลักษณะเด่นทางดนตรี (Styles) ครูดนตรีสามารถอ่านวงเพลงให้มีความถูกต้องเหมาะสมทั้งในเรื่องระดับความดังเบาของเสียง (Dynamic) อัตราความช้าเร็วของบทเพลง (Tempo) และการแสดงออกทางอารมณ์ (Expression) ต้องสามารถเลือกบทเพลงที่เหมาะสมกับระดับความรู้ความสามารถของนักเรียนในวง สื่อสารการตีความทางดนตรีที่ตนเองได้ศึกษาและนำมาถ่ายทอดให้กับนักเรียนแสดงให้เห็นถึงทักษะความชำนาญ สอนได้ตรงตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นถึงการผ่านการฝึกซ้อมมาอย่างดี ใช้เทคนิคการอ่านวงเพลงที่ดี และเลือกวิธีการสาธิตที่ดีที่เหมาะสมในการสร้างการรับรู้ให้กับนักเรียนเป็นผู้ที่สามารถสร้างสรรค์ทางดนตรี (Musicality creative) ในฐานะที่เป็นนักดนตรีที่สร้างสรรค์ทางดนตรี (Creative musicians) มีความสามารถในการประพันธ์ และการเรียบเรียงเสียงประสานได้ในระดับที่ลึกซึ้ง และสามารถนำเอาเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในกิจกรรมดังกล่าว รวมไปถึงการนำเสนอผลงาน เตรียมพร้อมในการนำเอาความรู้ดังกล่าวไปใช้ในการเรียนการสอนหรืองานด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเลือกรูปแบบในการทำงานที่เหมาะสมกับกลุ่มนักเรียน ทั้งในด้านระดับอายุ ความสามารถและตามเกณฑ์มาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแต่ละระดับ ช่วงชั้น บทเพลงที่ประพันธ์ขึ้นต้องแสดงให้เห็นว่ามีความคุ้นเคย เกิดจากการนำเอาความรู้ทางทฤษฎีดนตรีมาใช้ในการประพันธ์เพลง มุ่งเสนอความเป็นดนตรี (Musicality) มีระดับความยากง่ายที่เหมาะสมกับวงดนตรีที่สอนเหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียน ในการเรียบเรียงเสียงประสานแสดงให้เห็นถึงการเลือกใช้เครื่องดนตรีได้อย่างเหมาะสม การเลือกเสียง (Voicing) ระดับความยากง่ายและรูปแบบลักษณะเด่นทางดนตรี ครูดนตรีต้องมีความรู้เกี่ยวกับ

ทฤษฎี ประวัติและวรรณกรรม (Knowledge of Music Theory, History, and Repertoire) ต้องมีความรู้อย่างกว้างขวาง ไม่ใช่มีเพียงความรู้ในเรื่องรูปแบบโครงสร้าง และการวิเคราะห์ทางดนตรีแต่ครูต้องมีความรู้ความสามารถ และทักษะความชำนาญในเรื่องสอดทักษะ ทั้งการอ่านโน้ต การเล่นและร้องโน้ต จังหวะ ทำนองการอ่านและร้องโน้ตประสานเสียง (Harmonic sight singing) การฟังและบันทึกโน้ต (Dictation) การย้ายบันไดเสียง การประสานเสียง และการสอดทำนอง (Counterpoint) แสดงให้เห็นถึงความรู้ความเข้าใจในเรื่องการดนตรี ทั้งในด้านความแตกต่างในเรื่องลักษณะเด่นทางดนตรีของดนตรีในแต่ละยุคสมัย มีความรู้ความเข้าใจและสามารถแยกแยะถึงความแตกต่างทางดนตรีในด้านช่วงเวลา (Period) ประเภท (Genres) รูปแบบลักษณะเด่น (Style) รูปแบบทางวัฒนธรรมและชนิดของสื่อเสียง (Media) ต้องคุ้นเคยกับวรรณกรรมทางดนตรีที่สำคัญ ได้รับความนิยมและมีคุณค่าที่ใช้ในการเรียน การสอน ทั้งแบบเดี่ยวและการผสมวงดนตรี ทั้งแบบวงเล็กและวงใหญ่ รู้จักบทเพลงที่เหมาะสมกับระดับอายุ และความสามารถในช่วงต่าง ๆ ของนักเรียน

การฝึกซ้อมรวมวง ครูต้องมีความรู้ความสามารถในจัดระบบ การฝึกซ้อม วิธีการฝึกซ้อม วิธีการแก้ปัญหา รวมถึงมีความซาบซึ้งในคุณภาพของเสียงในการรวมวง โดยเฉพาะการนั่งบรรเลง แนวทางการฝึกซ้อมเพื่อพัฒนาคุณภาพเสียงรวมวงของนักเรียน 1) วิธีการฝึกซ้อมเพื่อพัฒนาคุณภาพเสียงรวมวง ประกอบด้วย 1.1) การกำหนดเป้าหมายการฝึกซ้อม ครอบคลุมด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย 1.2) กำหนดเนื้อหาการฝึกซ้อมให้ครอบคลุมด้านเสียง เทคนิค และการแสดงออกทางดนตรี 1.3) กำหนดรูปแบบและวิธีการซ้อม ตั้งแต่ซ้อมส่วนตัว แยกกลุ่มฝึกซ้อม รวมกลุ่มฝึกซ้อม และการฝึกซ้อมรวมวง 1.4) การประเมินผลการฝึกซ้อม โดยประเมินระยะทั้งก่อนซ้อม ระหว่างซ้อม และหลังซ้อม 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการฝึกซ้อมเพื่อพัฒนาคุณภาพเสียงรวมวง 2.1) ปัจจัยด้านจิตวิทยาการสอน ได้แก่ ครูผู้สอน นักเรียน และบทเรียน 2.2) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ สถานที่ซ้อม เครื่องดนตรีและอุปกรณ์ โน้ตเพลง ตำรา และแบบฝึกหัด (นิตินัย พิงยา, 2559) นอกจากความรู้ความสามารถทางด้านดนตรีแล้ว ยังต้องมีความรู้ในเรื่องของการเดิน ระเบียบแถว การแปรชบวน สามารถเขียนภาพแปรชบวน สามารถคิดโชว์ในการแสดง สามารถออกแบบชุด

ออกแบบจริง ออกแบบท่าทางประกอบ สามารถควงคทา หมุนธงโยนธง เป็นใช้อุปกรณ์การแสดงอย่างไรเฟลล หรือซาเบอร์ได้ ดูแลบำรุงรักษาและซ่อมเครื่องดนตรีเบื้องต้นได้ และอื่น ๆ ที่ครูผู้ควบคุมวงโยธวาทิตต้องทำ หากลองพิจารณาดูแล้ว มันเป็นเรื่องที่ยากมาก ๆ ที่คนคนเดียวจะทำได้ขนาดนั้น แต่ครูวงโยธวาทิตในประเทศไทยหลายท่านได้ปฏิบัติเพื่อกิจกรรมและนักเรียน ที่ตนรักมาเป็นเวลานาน

บทบาทหน้าที่ของครูผู้ควบคุมวงโยธวาทิต

การทำกิจกรรมวงโยธวาทิตให้ประสบความสำเร็จนั้น ครูผู้ควบคุมวงจะต้องวางแผนงานและมีบทบาทในการดำเนินกิจกรรม เริ่มตั้งแต่**ทำแผนบริหารจัดการวงในภาพใหญ่** รายสามปี สองปี หนึ่งปี เพื่อวางแผนว่าภายใน สามปีนี้จะทำอะไร เครื่องดนตรีพอไหม นักดนตรีพอหรือไม่ และจะเกิดอะไรขึ้นบ้างในสามปีนี้ จากนั้น**ทำแผนบริหารจัดการวง** รายภาคเรียน เดือน สัปดาห์ วัน เพื่อเป็นการกำหนดกิจกรรมที่จะทำรวมถึงการฝึกซ้อมให้เป็นที่สังเกต และมีเป้าหมายในแต่ละวัน **การจัดการหาเครื่องดนตรี** เป็นหน้าที่ของครูที่จะวางแผน ไม่จำเป็นต้องได้ในครั้งเดียว แต่อาจจะค่อย ๆ สะสมเครื่องดนตรีไปเรื่อย ๆ จนครบตามแผนที่วางไว้ **จัดการหาและจัดการนักดนตรี** การสรรหานักดนตรีในวงให้เหมาะสม รวมถึงการหาตัวแทนในการเล่นเครื่องดนตรีเมื่อมีผู้จบการศึกษา บางโรงเรียนใช้ระบบหมุนเวียนนักดนตรีให้เล่นได้หลายเครื่องมือ เช่น เครื่องเป่า เปลี่ยนไปเล่นเครื่องตี หรือในแต่ละเครื่องมือจะมีนักเรียนหลายระดับชั้นคละกันไป เป็นต้น **จัดการระบบในวง** หัวหน้าวง หัวหน้ากลุ่ม หัวหน้าฝ่าย รุ่นพี่ รุ่นน้อง เพื่อแบ่งเบาภาระของครู และเป็นการสร้างความรับผิดชอบให้นักเรียนได้ฝึกจัดการและแก้ปัญหา **จัดการเอกสาร** ลาไปทำกิจกรรมบริการวิชาการภายนอกโรงเรียน ลาซ้อม ลาเข้าค่าย ลาเพื่อเข้าร่วมประกวด ในระบบราชการการทำหนังสือเพื่อแจ้งต้นสังกัด เป็นสิ่งสำคัญที่สุด ดังนั้นครูต้องมีความรู้ในการจัดการเอกสารด้วย **จัดการเรื่องการเงิน** รายรับ รายจ่าย หาดูทุน ระดมทุน จากการวางแผนงานในช่วงต้น จะเป็นแนวทางในการกำหนดงบประมาณที่จะใช้ และอาจจะต้องระดมทุนเพื่อการเข้าค่าย ฝึกซ้อมเพิ่มเติม หากมีการเปลี่ยนแผนงาน ครูต้องทำบัญชีและต้องชี้แจงการใช้งบประมาณได้ **จัดการซ่อม ดูแลรักษาเครื่องดนตรี** ความรู้พื้นฐานในการดูแลรักษา และซ่อมบำรุง เพราะเครื่องดนตรีมีอายุการใช้งานที่จำกัด อาจเสื่อมสภาพจากการใช้งาน หรืออาจเกิดจากอุบัติเหตุที่ไม่คาดคิด **จัดการหาแบบฝึกหัด** โน้ตเพลง โน้ตเพลง

เพื่อพัฒนาทักษะส่วนบุคคล การฝึกซ้อมจะไม่มีประโยชน์เลยถ้าซ้อมผิดวิธีและไม่มีจุดมุ่งหมาย ครูต้องมีหน้าที่ในการเลือกแบบฝึกหัดและโน้ตที่เหมาะสมให้กับวง และนักเรียน **จัดการปัญหาภายนอกวง** ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชน การสร้างความเข้าใจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้เข้าใจในการทำกิจกรรม ครูต้องมีทักษะในการสื่อสาร และต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี อดทนแม้จะถูกตำหนิ **จัดการปัญหาภายในวง** ปัญหา นักเรียนไม่มาซ้อม เรียนพิเศษ รถรับส่ง ชู้สาว ทะเลาะวิวาท ฯลฯ ด้วยกิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ต้องใช้คนหมู่มาก ย่อมเกิดปัญหาเป็นปกติ ครูต้องมีจิตวิทยาในการแก้ปัญหาเหล่านี้ด้วย **ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม** การสร้างความรับผิดชอบ ความมีวินัยในตนเองและอื่น ๆ อันเป็นผลจากการทำกิจกรรมนี้ **จัดการหาวิทยากร** เพื่อเสริมทักษะ หรือมาเป็นทีมงานในช่วงประกวด จัดหาผู้เชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ให้นักเรียนได้พัฒนาตนเอง ให้มีทักษะที่สูงขึ้น รวมทั้งแนวคิดและกระบวนการใหม่ๆ ให้นักเรียนได้ประยุกต์ใช้ **ดูแลวิทยากร** เมื่อเชิญวิทยากรมาแล้ว หน้าที่ของครูคือ ต้องดูแลวิทยากร ในการเลี้ยงอาหาร จัดหาที่พัก รวมทั้งอื่น ๆ หากวิทยากรต้องการ **จัดการรับส่งนักเรียนมาซ้อม** บางครั้งการซ้อมวงโยธวาทิตในช่วงเย็น อาจทำให้รถโดยสารหมด โดยเฉพาะในต่างจังหวัด ครูจึงต้องเป็นผู้ไปส่งนักเรียนให้ถึงบ้าน โดยสวัสดิภาพ **จัดการหาอาหาร** น้ำดื่ม ยากันยุง เป็นต้น ในช่วงเข้าค่าย การเข้าค่าย เพื่อพัฒนาทักษะดนตรี เป็นสิ่งที่จำเป็น เพราะจะเป็นช่วงที่สามารถซ้อมได้อย่างเต็มที่ ครูจึงมีหน้าที่ในการจัดค่ายให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์บางครั้งครู อาจต้องลงมือทำอาหารเองเพื่อให้นักเรียนทาน อาจจะต้องงบประมาณที่จำกัด **จัดหาสถานที่ซ้อม** การสถานที่ในการฝึกซ้อมเป็นเรื่องที่สำคัญ โดยเฉพาะโรงเรียนที่อยู่ในกรุงเทพฯ ครูต้องหาสถานที่ที่เหมาะสมในการซ้อม ไม่รบกวนชุมชนที่อยู่รอบข้าง **พัฒนานักเรียนเพื่อศึกษาต่อ** การส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะดนตรีที่สูงขึ้น เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสเข้าสอบแข่งขันเพื่อเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย นอกจากจะคอยสอนทักษะดนตรี ครูบางคนอาจพานักเรียนไปสอบ หรือพาไปคัดเลือก เพื่อเข้าเป็นนักดนตรีในวงต่าง ๆ หน้าที่ของครูผู้ควบคุมวงโยธวาทิตอาจจะมิมากกว่านี้ ตามบริบทของโรงเรียนที่แตกต่างกันไป แต่หน้าที่สุดท้ายที่ครูจะต้องทำคือ **ดูแลครอบครัว** ครูบางคนใช้เวลาอยู่กับวงโยธวาทิตมากกว่าอยู่กับครอบครัวของตนเอง มิเช่นนั้นก็พาครอบครัวมาดูแลและใช้ชีวิตอยู่กับวงโยธวาทิตด้วยกัน

สรุป

กิจกรรมวงโยธวาทิต เป็นกิจกรรมที่มีรายละเอียดอันเป็นองค์ประกอบหลายด้าน อีกทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้งบประมาณสูง แต่ถ้าสร้างความเข้าใจให้บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้เข้าใจถึงอายุการใช้งานของเครื่องดนตรี หากดูแลรักษาโดยสม่ำเสมอ เครื่องดนตรีแต่ละเครื่องจะมีอายุการใช้งานประมาณ 15-20 ปี เป็นเรื่องที่คุ้มค่าในการลงทุน การสร้างความเข้าใจกับทุกฝ่ายจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะทำให้การทำกิจกรรมวงโยธวาทิต ดำเนินไปด้วยความสะดวก ไม่ควรคิดว่าทุกอย่างจะเป็นปัญหา ในส่วนของครูผู้ควบคุมวงโยธวาทิต ต้องเป็นผู้รับผิดชอบในการทำทุกวิถีทางให้การทำกิจกรรมวงโยธวาทิตประสบความสำเร็จ หากยังไม่ประสบความสำเร็จ สาเหตุแห่งปัญหาต่าง ๆ อาจเป็นเพราะตัวผู้สอนเอง ดังนั้นควรสำรวจตนเองว่ายังมีส่วนใดที่ยังขาดตกบกพร่องอยู่บ้าง และจงพัฒนาตนเองในจุดที่ยังไม่สมบูรณ์ เพื่อนำองค์ความรู้มาสร้างนักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพจากกิจกรรมดนตรี ถึงแม้สิ่งที่ครูผู้ควบคุมวงโยธวาทิตทำนั้น จะไม่ได้ค่าตอบแทนเพิ่มเติม แต่ความภาคภูมิใจที่ได้สร้างลูกศิษย์ที่ดีมีคุณภาพ เป็นสิ่งที่ประเมินค่าไม่ได้ ความเสียสละ ททุ่มเท ที่ครูได้เสียสละร่างกายแรงใจนั้นไม่สูญเปล่า เพราะการกระทำเหล่านั้นมันเป็นสิ่งที่ยิ่งใหญ่สำหรับลูกศิษย์ทุกคน วงโยธวาทิตจึงเป็นกิจกรรมที่ฝึกฝนเพื่อสร้างคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มากกว่าการสอนดนตรีโดยทั่วไป

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2551). เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544. กรุงเทพมหานคร: กรมวิชาการ.
- นิตินัย พึ่งยา. (2559). แนวทางการฝึกซ้อมเพื่อพัฒนาคุณภาพเสียงรวมวงของวงซิมโฟนิคแบนด์นักเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วิทยา ศรีสะอาด. (2557). การศึกษาวงโยธวาทิตกองทัพบก. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิโรจน์ ตระการวิจิตร. (2560). **สมองดีดนตรีปั้นได้**. กรุงเทพฯ: ดีเอ็มจี.
- อดิชาติ เจริญพาโชค. (2547). **ศึกษาสมรรถนะในการบริหารกิจกรรมนักเรียนด้านการจัดการวงโยธวาทิตของผู้ควบคุมวงโยธวาทิต ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ เขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอกรินทร์ สีมหาศาล. (2545). **แนวปฏิบัติ: กระบวนการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: บั๊คพอยท์.
- Cowen, V. S. (2006). The contribution of marching band participation to overall physical activity for a sample of university students. **Perceptual and Motor Skills**. 103(2), 457-460.
- Helms, Ronald G. (2001). The National Board for Professional Teaching Standards : Professional Assessment for Teachers of Students with Exceptional Needs. **Electronic Journal for Inclusive Education**. 1(5), 1-12.
- Jason P. Cumberledge. (2015). **The Use of One Week's Time Among Specific Groups of College Students: Music Majors, Non-Music Majors, and Marching Band Participants**. Doctoral dissertation, Florida State University.